

ADVIES 1804

De uitwerking van een opgelegd integriteitsbeleid voor jeugdwerkorganisaties

Datum: 6 juni 2018

Voorzitter: Alexandra Smarandescu

Aanwezigen: Bram Jansen, Emily De Laere, Emmy Vandenbussche, Eveline Meylemans, Ines De Geest, Isaak Dieleman, Jan Langeroot, Mohamed Missaoui

De Vlaamse Jeugd Raad, in vergadering op 6 juni 2018, onder voorzitterschap van Alexandra Smarandescu, en met bovenvermelde aanwezigen, adviseert unaniem het volgende:

1. Respecteer de eigen regels en afspraken inzake erkenning en subsidiëring vastgelegd in het Cultuurpact. 2
2. Hanteer de daartoe voorziene overlegstructuren wanneer je wijzigingen wil doorvoeren die dermate impact hebben op het jeugdwerk. . 3
3. Investeer in het ondersteunen van het jeugdwerk om een integriteitsbeleid op te richten, uit te bouwen en vorm te geven. 3

1 Situering

De bijzondere commissie inzake grensoverschrijdend gedrag werd tijdens de zomer van 2017 opgericht na de schandalen over misbruik in de judowereld. De commissieleden kregen de opdracht het seksueel grensoverschrijdend gedrag in de sportwereld onder de loep te nemen en de werkzaamheden af te ronden tegen eind december 2017. In het najaar 2017 werd evenwel beslist de bevoegdheden van de commissie te verbreden.

De bijzondere commissie kreeg de opdracht om bestaande beleidsinitiatieven te analyseren en om aanbevelingen te formuleren met betrekking tot preventie en aanpak van grensoverschrijdend gedrag. De deadline voor deze aanbevelingen werd vastgelegd bij het begin van het zomerreces 2018.

Naast de sportsector werd ook de jeugdsector betrokken in de analyse. Verscheidene jeugdwerkorganisaties waaronder De Ambrassade, Chirojeugd Vlaanderen, Scouts en Gidsen Vlaanderen, Awel en KAJ werden uitgenodigd op een hoorzitting van de bijzondere commissie.

In afwachting van concrete aanbevelingen van de bijzonder commissie werd in het voorjaar van 2018 vanuit Minister van Jeugd Sven Gatz al een eerste beleidsbeslissing doorgevoerd. Organisaties erkend of gesubsidieerd binnen het Vernieuwd Decreet Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid werden verplicht volgende doelstellingen te realiseren gedurende de huidige beleidsperiode:

- De vereniging geeft aan het thema integriteit voortdurend aandacht op vlak van preventie, vorming en sensibilisering. Ze tekent daarvoor een integriteitsbeleid uit op maat van de vereniging tegen uiterlijk 31 december 2018, waarbij gezorgd wordt voor een reactiebeleid.
- De vereniging heeft tegen uiterlijk 31 december 2018 een eigen aanspreekpunt integriteit (API) of heeft een overeenkomst met een andere vereniging met het oog op een gedeelde API. Het aanspreekpunt volgt een eerste opleiding en intervisie tegen 30 juni 2019.

Beide indicatoren werden toegevoegd aan de beheersovereenkomsten van organisaties onder een nieuwe Strategische Doelstellingen met de titel: **Beleid inzake Grensoverschrijdend gedrag**.

De beslissing om doelstellingen toe te voegen aan de beheersovereenkomsten kwam er op initiatief van minister Gatz. Jeugdwerk in Vlaanderen zet al langer in op thema's 'integriteit' en 'grensoverschrijdend gedrag'. In de schoot van de kerngroep van de Commissie Jeugdwerk van De Ambrassade werd inhoudelijk input gegeven bij de opmaak van de nieuwe doelstellingen. Ondanks de gedeelde nood om hier als organisaties werk van te maken werden van bij het begin kritische vragen gesteld bij de manier waarop deze doelstellingen werden toegevoegd aan beheersovereenkomsten van organisaties.

Deze manier van werken mag geenszins een precedent scheppen en moet als uitzonderlijk beschouwd worden.

De weg naar de invoering van deze Strategische Doelstelling had idealiter gelopen via de 'Reflectiegroep van het decreet Vlaams Jeugd en Kinderrechtenbeleid'.

2 Advies

Respecteer de eigen regels en afspraken inzake erkenning en subsidiëring vastgelegd in het Cultuurpact.

De toevoeging van een strategische doelstelling specifiek rond het thema integriteit is niet vreemd. Vanuit de jeugdsector was en is voldoende bewustzijn en gedrevenheid om dit thema grondig uit te werken en hierrond, samen met vrijwilligers, een beleid uit te werken. Binnen de jeugdsector is er bovendien redelijk wat expertise aanwezig en wordt al langer dan vandaag gewerkt rond thema's die aansluiting vinden onder de noemer 'grens overschrijdend gedrag'.

Wat evenwel minder positief werd onthaald is het momentum waarop de strategische doelstellingen werden toegevoegd: de opmaak van de beheers- of subsidieovereenkomst tussen overheid en organisatie. Die wordt, zoals ook de laatste leidraad voor het indienen van een beleidsnota voor de beleidsperiode 2018-2021¹ voorschrijft, met de vereniging afgesloten nadat de minister een beslissing heeft genomen over de toe te kennen subsidie. De strategische doelstellingen rond integriteit werden met andere woorden aan het einde van intensief proces toegevoegd en ondermijnt op die manier één van de fundamenten van ons jeugdwerk: voor en door kinderen en jongeren. Een beleidsnotaproces zet participatie van kinderen en jongeren en in het bijzonder (bestuurs-)vrijwilligers namelijk consequent centraal.

Bovendien stelt het Cultuurpact het niet mogelijk is om zo een ingreep toe te passen. Het Cultuurpact, en de Cultuurpactwet in het bijzonder, bevat cruciale regels voor het cultuurbeleid in ons land. Het Cultuurpact verplicht alle overheden om mensen en verenigingen te betrekken bij de voorbereiding en uitvoering van hun cultuurbeleid. Meer concreet stelt de cultuurpactwet² in hoofdstuk 5, artikel 10, dat:

De regels inzake erkenning en subsidiëring in geld of natura van geregelde culturele activiteiten mogen, naargelang van het geval, slechts worden vastgesteld krachtens een wet, een decreet of een beraadslaging van de vertegenwoordigende vergadering van de overheid.

In die zin is het toevoegen van een indicator aan de beheersovereenkomst, zonder decretale basis, niet mogelijk. We vragen de minister van Jeugd via een schrijven aan de Vlaamse Jeugd Raad expliciet te maken dat deze manier van werken geen precedent vormt, uitzonderlijk werd toegepast en dit mogelijk werd na nauw overleg met én inspraak van de jeugdwerkorganisaties.

Hanteer de daartoe voorziene overlegstructuren wanneer je wijzigingen wil doorvoeren die dermate impact hebben op het jeugdwerk. .

In onderling overleg tussen het Departement Jeugd, Cultuur en Media, de minister van Jeugd en de jeugdwerksector geeft de reflectiegroep Vlaams jeugd- en Kinderrechtenbeleid opvolging aan en pleegt overleg over de diverse hoofdstukken van het decreet van 20 januari 2012 houdende een vernieuwd Vlaams Jeugd- en Kinderrechtenbeleid. De reflectiegroep biedt garantie voor sterk participatief overleg tussen de minister van jeugd en zijn kabinet, het departement Jeugd, Cultuur en Media en de jeugdsector over de beleidsinstrumenten binnen het Vlaams jeugdbeleid.

De reflectiegroep werd, ondanks haar opdracht, niet bijeengeroepen in het kader van de toevoeging van de strategische doelstelling rond een integriteitsbeleid en oprichting van een aanspreekpunt integriteit.

De Vlaamse Jeugd Raad en de afgevaardigden van de sector in de Reflectiegroep benadrukken de nood om daartoe voorziene overlegstructuren te hanteren wanneer wijzigingen worden doorgevoerd die dermate impact hebben op erkende of gesubsidieerde verenigingen.

Investeer in het ondersteunen van het jeugdwerk om een integriteitsbeleid op te richten, uit te bouwen en vorm te geven.

Het immense belang van Vlaamse jeugdorganisaties wordt meermaals benadrukt in de commissie Jeugd van het Vlaams parlement. Jeugdwerk verbindt jongeren, geeft hen een plaats, maakt jongeren weerbaar, betreft moeilijk bereikbare groepen, houdt jongeren van de straat. De uitdagingen voor het jeugdwerk worden steeds groter. Jeugdwerk wordt vaak genoemd als oplossing in maatschappelijke vraagstukken rond armoede, diversiteit, grootstedelijkheid, kinderopvang, de-radicalisering, activering enzovoort. Bovendien zitten de ledenaantallen in stijgende lijn en blijft het aantal deelnemers jaar na jaar stijgen.

¹ http://www.sociaalcultureel.be/jeugd/verenigingen_doc/20160607_leidraad_beleidsnota_2018-2021.pdf

² http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=nl&la=N&cn=1973071630&table_name=wet

Logisch dat ook voor het thema grensoverschrijdend gedrag gekeken wordt naar jeugdwerkorganisaties. En terecht. Want jeugdwerk in Vlaanderen verricht vandaag al intensief werk rond grensoverschrijdend gedrag.

Vorig jaar lanceerde het jeugdwerk een gedragen oproep naar meer middelen voor het jeugdwerk³, #jeugdwerkwerkt!. Sinds 2008 worden de middelen namelijk niet meer geïndexeerd en vonden er al meerdere besparingsrondes plaats.

Een extra strategische doelstelling met twee indicatoren zonder bijkomende middelen betekent opnieuw een extra uitdaging voor organisaties. Jeugdwerkorganisaties geven aan hier kwaliteitsvol op te willen inzetten. Maar geven tegelijk ook aan dat dit niet te onderschatten inzet van mensen en middelen vraagt.

Een integriteitsbeleid uitrollen in een jeugdwerkorganisatie met bijvoorbeeld weinig beroepskrachten maar wel met een bereik van 10.000 jonge vrijwilligers is in die zin echt niet te onderschatten. Dat vraagt extra personeelsinzet, duidelijke ondersteuning, tijd en energie. Denk aan inbedding in het personeelsbeleid, vrijwilligersbeleid, vormingsbeleid, kadervorming van vrijwilligers, communicatiebeleid, ...

Het jeugdwerk kan hierin ondersteund worden door De Ambrassade. Maar ook zij moeten dit er nu plots maar bijnemen, zonder extra middelen.

Honderd aanspreekpunten integriteit zo snel mogelijk opleiden, honderd organisaties op enkele maanden tijd begeleiden in het implementeren van een integriteitsbeleid. Dat neem je er niet zomaar snel even bij. Meer tijd om dit uit te rollen is alvast het minimum.

Extra middelen om het jeugdwerk hierin bij te staan én de ondersteuning van het jeugdwerk hierin te garanderen, zijn broodnodig. Investeer daarom extra in het ondersteunen van het jeugdwerk om een kwaliteitsvol integriteitsbeleid op te richten, uit te bouwen en vorm te geven.

³ <https://vlaamsejeugdraad.be/dossier-jeugdwerk-werkt>